

עין משפט
ג' מוצה

סוכה פרק ראשון סוכה

מסורת הש"ס

צא א ב מ"י פ"ה מה' ט"ה ט"ז ט"ח ט"ט פ"א פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"י פ"יא פ"יב פ"יג פ"יד פ"טו פ"טז פ"יז פ"יח פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב פ"כג פ"כד פ"כה פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל פ"לא פ"לב פ"לג פ"לד פ"לה פ"לז פ"לח פ"לט פ"ס

16 ג' ג' להי ג'ה' מהרש"א,

הגרות הב"ח

(6) ר"ש ד"ה והא אשכח הדי"א ע"פ ד"ה ומשני וכו' דקמי' הכא בנכנס ויולא: (7) ה"ה ד"ה פ"ד פ"ד כעומד וכו' המשך מדורפנו על מני' פחות מ"ד אמות בידון משום לחי' ראין לרין לתי' אחר להמירו לרבע אמות בידון משום מכו' וצריך לתי' אחר להמירו: (8) בא"ד ומא' דאשכח דאימור סרוך מרובה:

רבינו חננאל

דחינון הוא [אין אישכח לצמצם כלומר, אם חבא להכניס בנייהו ולהוציא סכך כשר כמותו, אי אפשר שלא תהיה השפד כמפת מנה או מנה, שנמצא מצד אחד יתר מפני האור פחות, ושענין בפסוק בירוחו יתר פסקים השפד, שבי"א שם סכך כשר כמותו ולא יוח מסקו ולא ידחק השפד, ובא רבא בשם אבהו דאמר לעולם אין שם ריח אלא כמותם בנכנס ויולא, מאי אמר חיישינן דילמא בעידנא דסכין בנייהו דחיק ליה לפסח פסול כדאמרין, אם היה סכך פסול נתון שתי נותן והפך כשר עליון ערב, ולא נמצא פסול בעיניהם כלום ולא דחיק, וכן פירוש השמעתה, או בארכות המטה, ואוקימנא בארובה ושתי כרעים דכלי הוא, וכי רתא דתנן

גבי פרו שניהם באחת פרוך והא אי אפשר לנמס ומשני רבי יוסי הגלילי היא ורבי יוחנן משני אפילו תימא רבנן משמע דאין הלכה כרבי יוסי הגלילי וכן פסק ד' אחין ויבמות דף כח. גבי אמות איני יודע מי שאלו אמר אליבא דרבי יוחנן לא סתם לן מנא כר"י הגלילי לכן נראה דרבי שמים אין הלכה כמותו והני הו כרבי שמים אבל כרבי אדם הלכה כמותו כמותו וזכרנו שני דמולין (דף כח). ויש תימא הא דאמר ר' פ"ק דעירובין (דף ה:) למי המשך מדופני של מבוי (ו) למוך המבוי פחות מלרבע אמות אין לרין לתי' אחר להמירו לרבע אמות לרין לתי' אחר להמירו וקאמר רב הונא גריה דרבי יהושע לא אמרו אלא במבוי שמונה אבל במבוי שבעה נותר בעומד מרובה על הפרוך רב אשי אומר אפילו במבוי ה' לא לרין לתי' ממה נפשך אי עומד נפיש נותר בעומד מרובה על הפרוך אי פרוך נפיש נדון משום לתי' כלומר א"כ אין בלתי ד' אמות מאי אמרת שוו תרווייהו הוה ליה ספק דנדיביהם וכל ספק דנדיביהם להקל משמע דאי אפשר לברר הדבר וי"ל לעולם אפשר למדוד ולברר אלא לא הטריחיהו חכמים למדוד שם מספק כיון

(6) והא אפשר לצמצם א"ר אמי במעדיף רבא אומר אפילו תימא בשאין מעדיף י"אם היו נתונים שתי נותנן ערב ערב נותנן שתי: או בארכות המטה: לימא מסייע ליה לר' אמי בר מבויומי דאמר רבי אמי בר מבויומי י"סככה בבלאי כלים פסולה כדאמר ר' חנן אמר רבי בארובה ושתי כרעים בקצה ושתי כרעים ה"נ בארובה ושתי כרעים בקצה ושתי כרעים היבא איתמר דר' חנן אמר רבי אהא דתנן מטה

שלש דלף על גב דהשחא לא מקבלי טומאה כיון דמכלי אהו גזור בה רבנן, ארכות נמי השחא לא מקבלי טומאה דלא חזו למדי אלא מכלי קאמו: בארובה ושתי כרעים עמה. ולקמן [שם] מפרש למאי חזו: קלרה. אהתם אשכח ברוחב המטה לגד מראשיתה ומרגלותיה: מבילה

דין עומד נפיש בין פרוך נפיש ליכא חשש אסור אלא אם כן הן שוין ומילתא דלא שכיחא היא מכל מקום אם היתה אסורה דלורייתא היה אסור כיון דאפשר למדוד ומהו אין להקשות על רב אשי כי שווי הדידי לישמרו דקיימא לן פרוך כעומד מותר דהתם קאי על רב הונא ברביה דרב יהושע דסבירא ליה פרוך כעומד אסור ויש לפרש דהני אמוראי דפרוך כעומד ומתלה על מחלה כרוב מני סברי כרבנן דאי אפשר לנמס חשש דלורייתא משום דלוימא עומד מרובה ואמ"ל שהן שוין רחמנא אמר לא מפרוץ רובא ומאן דאמר משום (א) דאמר פרוך מרובה ואמ"ל שהן שוין רחמנא אמר גזור רובא וכן לענין מחלה על מחלה דשחיטה והשחא נוחא טפי הוה דספק דנדיביהם להקל כיון דאי אפשר למדוד ומיהו קשה דמשמע דספיקא דלורייתא היה אסור משום חששא בעלמא שמה הן שוין אף על גב דאי עומד נפיש מותר ואי פרוך נפיש מותר ואם כן היכי דייק נמי פרוך שני דבכורות (דף ה:) וס' מההיא דנמלא הרוג מכוון בין שתי עיירות דרבי אדם אפשר לנמס חשם נמי אף על גב דאי אפשר לנמס ולכוון מודו רבנן דמניחין שתי עגלות משום חשש דלורייתא משום דשמה הן שוין ועוד למאן דאמר פרוך כעומד לא אכר אלא מטעם דלמיר ליה רחמנא לנמס גזור רובא ולא מטעם דשמה הפרוך מרובה ואם כן בההיא דלמי אפילו הו ספיקא דלורייתא תשתרי כיון דבין פרוך בין עומד נפיש מותר ומהאי דפרוך בשמעתין והא אפשר לנמס אין ללקדק שום דבר דרבינו חננאל גריס והא אי אפשר לנמס וכן ר"ת ולגירסתם נמי אין לריהי שיהא הלכה כן דלא הו כמו אי אפשר לנמס דעלמא אלא כלומר אי אפשר בשום ענין שלא יהא אסור משהו בין הסכך לפסול בשמאלא בהכשר אחר מלא נכנס ויולא דאית דוחק כל כך הכשר לקרבו אלא הפסול שלא יהא אסור משהו בין הכשר לפסול ונמלא שאין הכשר מרובה על האסור ועל הפסול ומשני מעדיף כלומר עד שגא מן הכשר על הפסול שמתכאן ומכאן שנתכנה כל האסור ורבה משני דאפילו תימא אין מעדיפים אם היו נתונים שתי נותנן ערב אי אפשר שלא יתכנה כל האסור שהכשר נסמך בפסול אי נמי דווקא שתי וערב מהני לרבה אבל בענין אחר לא דגורין שמה לא יעדיף אבל שתי וערב אי אפשר בלא העדפה שלא יפול הכשר ויפי זה לא גרסינן כמו שכתוב ברוב הספרים אמר רבא אפילו תימא בשאין מעדיף ובפרק קמא דעירובין (דף טו:) אינו בשום ספר ובההיא דסוף בכורות (דף טו:) דיאלו שנים בעשירי וקראו עשירי משמע דסבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמר דאמר אפילו כרבי שמים אפשר לנמס דאי כרבנן דאמרי אי אפשר לנמס אומר שקדם הו עשירי ואפילו שם כו והוה ליה כאלו קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי שאין אחד עשר קדוש שלא נקשר שם עשירי ממנו וכן בההיא דסוף פרוך שני דמולין (דף לה:) דמתח אמו פרט ליחוס דאוקמינן בזה פירש למיתה וזה פירש לחיים וכן בפרק בהמה המקשה (מולין דף טו:) גבי הא דבעי רבא הלכו באברים אחר הרוב ויש לדחות הוה דסוף בכורות דאפילו סבר אי אפשר לנמס כיון דאין יכול להכיר איהו קדם משהו לחברו ונתכוון לקרוב שניהם עשירי ונבת אחת קראם לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואחר כך לאחד עשר עשירי והא דקאמרין התם אלא בנת אחת תרווייהו קדשי לא ממש בנת אחת צלמנאם [אלא] דכפישמי ומיהו קשיא דפרק מי שהוציאהו (עירובין דף טו:) ופרק שני דקדושין (דף טו:) פרוך מהך ויאלו שנים בעשירי לרבה דאמר כל שאינו בזה אחר זה אפילו בנת אחת אינו ומשמע דקשיא ליה וכיון דבזה אחר זה אין אחרון קדוש בנת אחת לא יהא קדוש לא לזה ולא לזה כמו מקדש אשה ואחותה והיאך יכול להיות זה דלל קריאת שם דידה מהכא כיון דאי אפשר ליה לנמס ממה נפשך עשירי מאיליו קדוש ויש לומר דמתבאר פרוך

היאך הוא קדוש כיון דאי אפשר לנמס אינו קדוש אלא מתחמת דיבורו: והא אפשר לצמצם. קא סלקא דעתך דהא דקמתרן בנכנס ויולא הכי קמתרן כל כמותו בנכנס ויולא הוא דאין דרך לנמס והא כו' וקמי' מתני' כמותן כשרה והוה ליה פרוך כעומד ומשני אמר ר' אמי במעדיף ומתני' לא אכשר במלומלמין כן פי' בקוב"א וקשה דאין זו סוגיא דהש"ס שאינו אלא כמשיב דאית חושש בקושיא שלו דלעולם איירי בנכנס ויולא וי"ל במעדיף שמרבה בפסול עד שמכסה השפודים ונמלא סכך כשר רבה על סכך פסול ומבטלו ובענין זה פי' בקוב"א דברבא אם היו נתונים שתי נותנן ערב ולהאי פירושא קא משמע לן רבא דמעדיף לא מהני משום דוימנין דלאו אדעתיה לא ירבה בכשר אבל כשמטנה להניח כעין שתי וערב אי אפשר שלא ירבה ומיהו קשה להאי אפירושא דאין דומה שיחבטל סכך פסול בכשר אע"פ שהכשר רוב כיון דאין מעורבין או בזה ויכר כל אחד בפני עצמו כמו שפי' בקוב"א דכשחבטן דלעיל (דף טו:) שעירבן ואינו יוכר הי ניהו פסול והי ניהו כשר וגירסת ר"ת עיקר דגרס והא אי אפשר לנמס דכפרישית ויחא לפי גירסתו דלא קיימא השחא רבי אמי ורבה לגטיי כמאן דאמר פרוך כעומד אסור דלכלהו קאמרין הכא הך פירכא דאי אפשר לנמס אבל לגירסת הקוב"א קיימי השחא לשנויי כמאן דאמר פרוך כעומד אסור והיינו דלא כהלכתא דפרק קמא דעירובין (דף טו:) פסקינן הלכה כמאן דאמר מותר:

בארובה ושתי כרעים בקצה ושתי כרעים. סוגיא דשמעתין כרבי נחמיה דרבנן לא מטמא בארובה ושתי כרעים דתנן במסכת כלים פרוך י"ח (מ"ה) מטה שהיתה טמאה מדרס נטלה קצרה ושתי כרעים טמאה ארובה ושתי כרעים טהורה ורבי נחמיה מטמא ודוקא כשכל המטה קיימת וכו' של אדם אחד שקופו לחזור ולחברה אבל אם נאבד מנקתה או של שני בני אדם והאיל ואין סופן לחזור ולחברה טפי אפילו איכא ארובה ושתי כרעים קצרה ושתי כרעים טהורה דמתן במסכת כלים פרוך י"ח (מ"ט) ובפרק שלשה שאלו (ברכות דף טו:) מיייתין לה מטה שנגנבה חליה או שאבדה חליה חלקיה אחין או שותפין טהורה האחריה מקבלת טומאה מנאן ולהכא והא דתנן התם כרע שהיתה טמאה מדרס וחברה למטה שלה טמאה פירשה היא טמאה מדרס והמטה מגע מדרס אלמא דרע לחודיה טמא היינו לאחר שחברו למטה חזר לטומאה ישנה אפילו במטה טהורה אבל כל זמן שלא חברו טהורה אע"פ שפירש מטה טמאה: מטה